

SIVISTYS

Asukkaita
42 238

Sivistys nettokulut
€/asukas
2 443

Kasvatus- ja sivistys-
palvelut
nettokulut €/asukas
2 214

Kulttuuri ja vapaa-aika-
palvelut nettokulut
€/asukas
229

SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	17 410	16 614	16 534	16 863	-3,1 %	101,5 %	102,0 %	329
Myyntituotot	11 699	12 167	12 167	11 670	-0,2 %	95,9 %	95,9 %	- 496
Maksutuotot	3 379	3 372	3 292	3 303	-2,3 %	98,0 %	100,3 %	11
Tuet ja avustukset	1 943	787	787	1 631	-16,1 %	207,2 %	207,2 %	844
Muut toimintatuotot	389	289	289	259	-33,3 %	89,8 %	89,8 %	- 29
TOIMINTAKULUT	- 115 888	- 119 079	- 121 841	- 120 054	3,6 %	100,8 %	98,5 %	1 787
Henkilöstökulut	- 67 933	- 67 967	- 69 664	- 69 134	1,8 %	101,7 %	99,2 %	529
Palvelujen ostot	- 17 987	- 19 039	- 19 971	- 20 697	15,1 %	108,7 %	103,6 %	- 726
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 4 333	- 4 705	- 4 705	- 4 322	-0,3 %	91,8 %	91,8 %	384
Avustukset	- 5 024	- 3 341	- 3 408	- 3 009	-40,1 %	90,1 %	88,3 %	399
Muut toimintakulut	- 20 611	- 24 026	- 24 093	- 22 892	11,1 %	95,3 %	95,0 %	1 201
TOIMINTAKATE	- 98 478	- 102 465	- 105 307	- 103 191	4,8 %	100,7 %	98,0 %	2 116

S*, toimialueilla toimintakatesitovuus valtuuston nähden

Toimialueen palvelualueet

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Sivistyksen tukipalvelut

Varhaiskasvatus

Oppiminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri

Vapaa-aika

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Olennaiset tapahtumat toimialueella

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä tehtiin palvelukatalogityöllä. Palveluiden tuottamistapaan ei tehty muutoksia.

Lakisääteiset LANUPEn ja oppilashuollon yhteistyöryhmät hyvinvointialueen kanssa ovat kokoontuneet säännöllisesti. Alueellista hyte-työn koordinoitua on tehty aluehyte-ryhmässä sekä kunnan johdon ja Keusoten neuvottelupäivillä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta on siirtynyt 1.1.2024 sivistyksen toimialueelle. Muutoksessa on siirretty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoitusta sivistyksen toimialueelle 158 000 euroa. Vuoden 2023 hyvinvointikertomus on hyväksytty valtuustossa kesäkuussa. Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma hyväksyttiin lokakuussa.

Palveluverkon toteuttaminen eteni. Tuusulanjärven koulu, Tusby träsk svenska skola, Tuusulanjärven päiväkotijärven ja Peltokaaren päiväkotijärven avautuivat. Riihikallion ja Rykmentinpuiston hankkeet etenivät aikataulussa. Pääkirjaston sekä kulttuurin ja taiteen tilojen tarveselvitykset valmistuivat. Päätös pääkirjastosta siirtyi vuoden 2025 puolelle.

Varhaiskasvatuksessa Tuusulan muuttovoitto näkyi edelleen palvelutarpeen kasvuna Etelä-Tuusulassa. Uusia ryhmiä perustettiin keväällä 2024 viisi ja vakansseja 12. Ryhmien lisääminen jatkuu keväällä 2025 kuudella ryhmällä. Vuoden 2024 lopussa lasten kokonaismäärä on sata lasta enemmän kuin 31.12.2023. Lisämäärärahaa palveluseteleihin on saatu puolivuosisikatsauksen yhteydessä yhteensä 785 000 euroa, mikä kattoi tarpeen.

Oppimisen palvelualueella perusopetuksen oppilasmäärä oli kunnassa 20.9. tilastointipäivänä 4999, joka oli edellistä vuotta vähemmän, mutta kuitenkin arvioitua suurempi. Lukion opiskelijamäärä kasvoi odotetusti Monion aukeamisen myötä 742 opiskelijaan. Palveluverkon kehittämiseksi ja talouden tasapainottamiseksi esitettiin Ruotsinkylän koulun toiminnan yhdistämistä Riihikallion kouluun elokuusta 2025 alkaen. Valtuusto ei hyväksynyt esitystä, ja vuoden 2025 talousarvioon esitettiin lisästäjä 197 000 euroa.

Kulttuurin palvelualueella toteutettiin kulttuurikasvatussuunnitelmien mukaista ohjelmaa tuhansille tuusulalaisille lapsille ja nuorille. Toisen asteen Kultsu käynnistyi. Tuusulan Opiston ja Kuvataidekoulun toiminta Moniossa on vakiintunut. Tuusulan museon kohteissa riitti vierailijoita, ja Jokelan 150-vuotisjuhluvuosi näkyi kävijöinä Jokelan tiilitehtaalla. Opiston ja Kuvataidekoulun Etelä-Tuusulan toiminta vakiintui Monioon vuoden 2024 aikana. Kaikukortteja on jaettu 273 kappaletta. Palvelukeskus Särmän työmaa on heikentänyt kirjasto-palvelun esteettömyyttä ja saavutettavuutta.

Vapaa-aikapalveluiden palvelualueella nuorisotyön organisointia tarkasteltiin kuntatasolla. Alueellinen nuorisotyö ja nuorten aikuisten palvelut päätettiin pitää omina kokonaisuuksina ja omilla hallinnonaloilla. Alueellinen nuorisotyö päätettiin muuttaa nuorisopalveluiksi 1.1.2025. Tuusulanjärven talvi saavutti suuren suosion, kävijöitä järvellä oli 175 000 ja käyttöpäiviä kaikkiaan 111. Uimahallin korjaussuunnittelu on käynnistynyt. Urheilukeskuksen monitoimihalli valmistui vuoden vaihteessa.

Avustusuudistus toteutui suunnitellusti ja avustukset jaettiin uudella toimintamallilla kasvatus- ja sivistyslautakunnan ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan toiminta-avustuksina ja kerta-avustuksina viranhaltijapäätöksin. Tuusulan ensimmäiset kulttuurin ja urheilun kummitukea hakeneet kummiurheilijat ja -taiteilijat valittiin.

Ruokapalveluiden vastuullisuustyö hävikin vähentämiseksi sekä ikäihmisten ruokailun, koulujen hyvinvointiaamiaisten ja kouluruokaryhmien tuotantokeittiövierailun kehittämiseksi palkittiin Tärkeissä töissä –gaalassa 2024.

Talouden toteutuminen

Sivistyksen toimialueen talous toteutui talousarvion mukaisesti. Sitovan toimintakatteen toteuma oli 98,0 % muutetusta talousarviosta, 103,2 milj. euroa. (v2023: 98,5 milj. euroa). Toimintatuottoja kertyi 16,9 milj. euroa (v2023: 17,4 milj. euroa) ja toimintakulut olivat 120,0 milj. euroa (v2023: 115,9 milj. euroa).

Strategisten vuositavoitteiden toteutuminen

Vuositavoitteiden seurantaraportti

Tavoite	Yleis	Kriteerit	arvio
		Selitykset valoilte	
		 - Toteutuu suunnitellusti	
		 - Toteutuu osittain	
		 - Ei toteudu	
05.01 Toteutamme monipuolista, korkeatasoista ja omallemaista kulttuuritarjontaa kunnassa ja kulttuuritalo Moniossa		Tavoitamme uusia kohderyhmiä monipuolistuvilla taiteen aloilla ja kurssitarjonnalla	
		Kävijämäärät kasvavat tilojen myötä.	
		Maksullinen kulttuuritarjonta on ammattilaisten tuottamaa.	
		Matalan kynnyksen tapahtumatarjonta kasvaa eri kuntakeskuksissa.	
Poikkeamat: -			
01.05 Kehitämme kulttuurin palveluverkkoa		Ratkaisu taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatiloihin on löydetty.	
		Halosenniemen asiakaspalvelurakennuksen tarveselvitys on aloitettu.	
		Pääkirjaston paikka tai peruskorjauksen aikataulu on päätetty.	
Valtuustotason seuranta Poikkeamat: Tilapalvelut ei ole aloittanut asiakaspalvelurakennuksen tarveselvitystä. Pääkirjaston hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä päätettiin, että se palautettiin valmisteluun.			
01.06 Kehitämme digitaalisia kulttuuripalveluja		Finnaan on viety kaksi osakokonaisuutta museokokoelmista	
		Tuusula on liittynyt kuntien yhteiseen e-kirjastoon	
		E-aineistojen tarjonta kasvaa edellisvuodesta 10%.	
		XR -museon rakenne on laadittu	
		Opisto tarjoaa etäkursseja.	
		Etäkursseja tarjotaan noin kymmenen opetuskaudessa, eniten kielen alalla.	
Poikkeamat:			
01.07 Ruokapalvelut hyödyntävät digikehittämistä laadukkaana ruuan		Tuotannonohjausjärjestelmässä on otettu käyttöön sähköinen tikkutilaaminen ja cateringosio.	
		Laskutuksen rajapinta on rakennettu.	

vastuullisessa tuottamisessa			
------------------------------	--	--	--

Poikkeamat: 1.4 jälkeen, kun Monetraan siirtyminen on tapahtunut, edetään syksyllä 2024.
30.12.2024 Sähköisen laskutuksen testausvaihe käynnissä. Rajapinnat rakennettu Valiolle ja Meira Novalle. Cateringosio on otettu tehokkaasti käyttöön. Laskutuksen rajapinnan rakentamista ei ole vielä aloitettu.

05.02 Kehitämme Urheilukeskusta		Monitoimihalli valmistuu	
		Monitoimihallin palvelu- ja käyttöönottosuunnitelma on valmis syksyllä 2024	

Poikkeamat: Rakentamishanke on käynnissä, halli valmistuu alkuvuodesta 2025. Liikenteen ja pysäköinnin järjestelyt, urkka-aukio ja ulkolikuntapaikka toteutetaan vaiheittain vuosina 2024-2026.

Hanke kokonaisuudessaan on vaativa ja vaiheistaminen tulee aiheuttamaan liikenteen ja palveluiden sujuvuuteen häiriötä. Parannetaan hankkeiden yhteensovittamista ja kunnan konserniyhtiön ja kunnan välistä toimintaa.

06.03 Edistämme Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia		Lapsiystävällinen kunta -alkukartoitus on tehty ja toimintasuunnitelma on valmistunut ja hyväksytty.	
		Henkilöstölle on tarjottu perehdyttämiskoulutusta.	

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: Toimintasuunnitelma hyväksyttäväksi elo-syyskuussa. Koulutukset on kirjattu osaksi toimintasuunnitelmaa ja ne alkavat toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Koulutukset toteutetaan keväällä/syysyllä 2025.

Toimintasuunnitelmaa päivitetty elo-syyskuussa.

06.04 Vahvistamme lasten ja nuorten hyvinvoinnin edellytyksiä moniammatillisesti		Reunamo Reseach -analyysit osoittavat, että lasten sensitiivinen kohtaaminen ja osallisuus oman ryhmän jäsenenä toteutuvat.	
		Hyvinvointi- ja opiskeluhuoltosuunnitelma on arvioitu, päivitetty ja käytössä	
		Lukiolaisten osallisuus ja hyvinvointi vahvistuvat	

Poikkeamat: Varhaiskasvatuksessa aikuisen osallistuvaa ja vastaanottavaa toimintaa observeitoitiin aiempaa selkeästi useammin.

06.05 Vahvistamme yhteistyötä ja palvelurajapintoja hyvinvointialueen kanssa		Operatiiviset rakenteet, prosessit ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on kuvattu, ne toimivat ja niitä arvioidaan	
		Yhteistyön vastuhenkilöt tunnistettu/nimetty	
		Lasten, nuorten ja perheiden kokemus hyvinvoinnista on vahvistunut (seurantakyselyt)	

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: Yhteistyön toimivuuden toivotaan vielä kehittyvän tiiviimmäksi perustason työtä tekevien kanssa. Hyvinvointialueen irtisanomiset voivat jatkossa vaikuttaa yhteistyöhön. Seurantakyselyitä ei ole vielä toteutettu vuoden 2024 aikana. Hyvinvointialue on irtisanonut emo-ryhmien sairaanhoitajat 6/2025 alusta.

06.06 Panostamme kulttuurihyvinvointiin		Kulttuurihyvinvointisuunnitelma ja toisen asteen kulttuurikasvatussuunnitelma ovat käytössä.	
		Kulttuurisen nuorisotyön suunnitelma on jalkautettu.	

		Kirjasto on toteuttanut Sana haltuun -hankkeen yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa	●
--	--	---	---

Poikkeamat: Kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa edistetään alueellisesti.

06.07 Tuemme nuoria ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä	●	Verkostoyhteistyötä nuoriso-ohjaajien, kouluvalmentajien ja Ohjaamon henkilöstön kanssa on käytössä yhteinen vuosikello, jossa sovituna tapaamiset teemoineen.	●
		Tiedonvaihto ammattiryhmien välillä on säännöllistä ja tiivistä.	●

Poikkeamat: -

06.08 Ruokapalvelut lisäävät asiakkaan hyvinvointia osallisuuden kautta	●	Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden kanssa ruokakasvatuksessa.	●
		Ruokakasvatuksen kehittämisen työryhmä sekä varhaiskasvatuksessa että oppimisen toimialueella kokoontuu säännöllisesti	●
		Kouluruokailuryhmät kokoontuvat rehtorin kutamana 2 kertaa lukuvuoden aikana.	●
		Palvelun käyttöasteita (ruokailijamäärä suhteessa potentiaaliset asiakkaat) mitataan.	●

Poikkeamat: Oppimisen palvelualueella kehittämissyhmä ei ole vielä toiminnassa. Melkein kaikilla kouluilla on kouluruokaryhmät, osasta ne vielä puuttuvat. Palvelun käyttöasteen mittaamiseksi tarvitaan vielä tarkempia tietoja yksiköistä.

30.12.2024 Varhaiskasvatuksen ja ruokapalveluiden ruokakasvatus työryhmä on aktiivinen. Oppimisen palvelualueen kanssa on rakennettu ruokakasvatuksen portaati, jotka on liitetty osaksi koulujen Agenda-kasvatusta. Kouluruokaryhmät ovat valtaosassa kouluja kokoontuneet syksyn aikana, ja osaan kouluista on jo sovittu jalkotapaamisia keväälle 2025. Koulujen käyttöaste on laskettu syyskuun 2024 osalta hyödyntäen ruokailijakohteja ja oppilastilastoja. Laskennassa ei ole huomioitu poissaoloprosenttia. Käyttöaste oli 85,10%.

08.02 Toteutamme laaja-alaista arvo- ja asennekasvatusta Agenda2030-tavoitteiden mukaisesti	●	Kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet vuodelle 2024 on toteutettu	●
		Kaikki koulut ovat toteuttaneet toimintaa Agenda2030 –portaiden mukaisesti	●
		Erätauko-toimintamalleja ja muita dialogisia malleja osallisuuden vahvistamiseksi on hyödynnetty	●

Poikkeamat: -

09.01 Tarjoamme perheille muuttuvia tarpeita vastaavaa ja oikea-aikaista varhaiskasvatusta	●	Varhaiskasvatusarpeen ennakoitiin käytetään palveluohjausta ja jonotietoja sekä väestötietoja.	●
		Huoltajien ja perheiden osallisuus on vahvistunut edellisistä vuosista	●
		Osallisuutta varmistetaan yksikkökohtaisesti ja huoltajakyselyjen avulla	●

Poikkeamat: Varhaiskasvatusarpeen ennakointi on valittu tiedolla johtamisen kehittämissuunnitelman käyttötapaukseksi ja työ etenee. Toiminnan analyysien mukaan huoltajien osallisuutta tulee edelleen vahvistaa. Kuntatasoiset huoltajakyselyt toteutuvat laadun arvioinnin vuosikellon mukaisesti. Tilojen saatavuus palvelun järjestämiseksi ovat haastaneet palvelun järjestämistä.

09.02 Kehitämme sivistyksen palvelualueiden johtamista ja toimintakulttuuria	●	Tiimityölle ja osaamisen jakamiselle on toimivat rakenteet	●
		Toiminnan aloitusta tai muutosta tukevat valmennukset johtajille ja henkilöstölle ovat toteutuneet	●
		Monion toimintakulttuuria sekä Tuusulan lukioiden yhteistyötä on kehitetty ja arvioitu	●

		Tehtävänkuvat on päivitetty	●
		Sijaisjärjestelyjen organisoiminen toimivuus on arvioitu	●
		Kulttuuripalveluissa on uudistettu johtamisen ja organisoimisen rakenne	●

Valtuustotason seuranta

Poikkeamat: Osa tehtävänkuvien päivityksistä ei ole edennyt, sillä HR-resurssi on kohdentunut alkuvuodesta suurin järjestelmämuutoksiin ja loppuvuodesta henkilöstövajaukseen.

09.03 Vakiinnutamme kieli- ja kulttuuritieteisen toiminnan varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa	●	Kieli – ja kulttuuriopettajien työ on vakiintunut kaikkiin yksiköihin	●
		Henkilöstö on saanut koulutusta kieli- ja kulttuuritieteisistä toiminnasta	●
		Viestintäsuunnitelma monikulttuuristen perheiden palvelun parantamiseksi on laadittu	●

Poikkeamat: Varhaiskasvatuksessa toimii yksi vakituinen kieli- ja kulttuuriopettaja. Käännösten tarve tiedotettaessa on huomioitu vakassa. Monikielistä viestintää on vahvistettu, mutta kokonaissuunnitelmaa ei ole laadittu. Koulutuksia tulee jatkaa edelleen tulevina vuosina. Oppimisen palvelualueella on käännetty yksittäisiä lomakkeita eri kielille, mutta viestintäsuunnitelma ja lomakkeiden kokonaisuus kesken. Kieli- ja kulttuuriopettajien (S2-opettajien)virat on vasta nyt saatu talousarviossa vakiinnutettua opetuksen puolelle.

09.04 Arvioimme ja kehitämme oppimisen tuen rakenteita	●	Oppimisen tuen rakenteet on päivitetty	●
--	---	--	---

Poikkeamat: Prosessi kesken ja valmistuu loppuvuodesta. Laki- ja ops-muutos huomioidaan ja perusteluonnokset tulevat 12/2024 ja lakimuutos voimaan 1.8.2025.

Vammaisopetuksen tilatarpeita on kartoitettu Jokelassa ja asian suunnittelua jatketaan elokuussa. Infot henkilöstölle ja huoltajille suunnittelun aloittamisesta on pidetty.

Lakimuutoksen osalta kokonaisuus on edelleen valtakunnallisessa valmistelussa. Tuusulassa tuen ryhmien sijoittumista on pohdittu yläkoulujen rehtoreiden kanssa.

Varhaiskasvatuksen tuen rakenteiden kehittämis- ja arviointiprosessi on aloitettu.

11.01 Ruokapalvelut tuottavat laadukasta ruokaa vastuullisesti	●	Vastuullisuuden mittarit, nykytilan analyysi, suunnitelma vastuullisuuden kehittämisestä ja vastuullinen ruokalista on laadittu.	●
--	---	--	---

Poikkeamat: -

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Väestörakenteen muutokset vaikuttavat globaalisti, valtakunnallisesti ja paikallisesti. Syntyvyyden lasku, väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen heikkeneminen vaikuttavat tulevaisuuden kunnan talouteen, palveluihin ja elinvoimaan. Tuusulan nopea väestönkasvu tuo uusia asukkaita kuntaan, mutta tulomuutolla ei välttämättä pystytä korjaamaan vähäistä syntyvyyttä.

Kunnassa on *ennakoitava palveluiden määrää, rahoitusta ja henkilöstön saatavuutta*. Työvoiman saatavuuteen tarvitaan onnistunutta rekrytointia ja koulutuksellista yhteistyötä. Osaamista tulee kehittää suhteessa väestömuutoksiin, esimerkiksi monikielistymisen ja -kulttuuristumisen mukaisesti. Väestösuunnitteen ja perheiden palvelutarpeen arvioinnilla ennakoimme varhaiskasvatuksen tarvetta. Perusopetuksessa oppilasmäärät eivät laske väestösuunnitteen mukaisesti. Väestön ikääntymiseen ja kaikenikäisten tuusulalaisten hyvinvointiin vastaamme kehittyvillä kulttuuripalveluilla, Tuusulan Opiston monipuolisilla kursseilla ja terveystuusulan mahdollisuuksilla.

Sivistys luo *edellytyksiä talouden kasvulle ja kunnan vetovoimalle*. Sivistyspalveluiden rahoitukseen ja kuntatalouden tasapainoon vaikuttavat valtakunnalliset lakimuutokset ja leikkaukset. Sivistyspalveluiden tulevaisuus tulee turvata entistä enemmän kunnan omalla rahoituksella, sillä valtion rahoitusosuus kunnan peruspalveluissa on jatkossa alle 20 %.

Palveluverkon tarkastelu on kestäväen tulevaisuuden kannalta välttämätöntä. Uudet kohteet mahdollistavat sosiaalisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamista.

Digitalisaation kehittämällä voidaan vastata palveluiden saatavuuteen. Toimivilla digipalveluilla on mahdollista saada työaika lähipalveluiden tuottamiselle.

Sivistyspalvelut luovat kunnan hyvinvointityön perustan. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa tuusulalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi ja edistämiseksi on keskeistä. Alueellista ja seudullista yhteistyötä on kehitettävä laadukkaiden palveluiden tuottamiseksi tulevaisuudessa.

Lapsiystävällinen kunta - työn jalkauttaminen vakiinnuttaa lapsen edun ensisijaisuuden ja lasten oikeuksien edistämisen osaksi kunnan hyvinvointityön ja päätöksenteon rakenteita.

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	16 138	15 239	15 159	15 393	-4,6 %	101,0 %	101,5 %	234
TOIMINTAKULUT	- 106 194	- 108 063	- 110 667	- 108 852	2,5 %	100,7 %	98,4 %	1 814
TOIMINTAKATE	- 90 056	- 92 824	- 95 508	- 93 460	3,8 %	100,7 %	97,9 %	2 049

Johdanto

Käyttösuunnitelma valmistellaan osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Se tarkentaa ja toimeenpanee Tuusulan kunnan strategiaa, pormestariohjelmää, valtuustokauden tavoitetta toteuttavia vuosittavoitteita sekä talousarviota. Käyttösuunnitelma sisältää lautakunnan alaista toimintaa ohjaavat strategiset tavoitteet ja linjaukset, toiminnan painopisteet, riskiarvion, keskeiset indikaattorit, investoinnit ja henkilöstösuunnitelman.

Käyttösuunnitelman toteutumisesta raportoidaan lautakunnalle maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja vuoden lopun tilanteesta.

Palvelualueet ja palveluyksiköt

Sivistyksen tukipalvelut

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Varhaiskasvatus

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

Oppiminen

- Perusopetus
- Kasvun ja oppimisen tuki
- Lukio

Sivistyksen tukipalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	6 189	6 594	6 594	6 296	1,7 %	95,5 %	95,5 %	- 298
TOIMINTAKULUT	- 5 893	- 6 523	- 6 471	- 6 059	2,8 %	92,9 %	93,6 %	412
TOIMINTAKATE	296	71	123	237	-20,0 %	334,6 %	192,9 %	114

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toimialueen hallinto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatio

Ruokapalvelut

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista ja koordinoida kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan työtä valmistellaan sivistyksen toimialueen hallinnosta.

Ruokapalvelut tuottavat palveluita koulu- ja varhaiskasvatusyksiköille. Rykmentinpuiston keskuskeittiö sijaitsee Hyrylässä, keskuskeittiöllä valmistetaan valtaosa tuusulalaisten koulujen ja päiväkotien ruoasta.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Sivistyksen palvelualueiden johtamista, toimintakulttuuria ja laadun arviointia on kehitetty tekemällä toimintaympäristöanalyysiä ja palvelukatalogityötä yhdessä palvelualueiden kanssa. Palveluiden järjestämisen tapaan ei ole tehty katalogityön perusteella muutoksia. Kunnan tiedolla johtamisen projektissa työstiin johdon koontinäyttöjä palvelualueille.

Tuusulan kunta osallistui näytteilleasettajana valtakunnallisille opetus- ja kasvatustalouden Educa-messuille edistämällä Tuusulan vetovoimaisuutta kasvatustalouden ja koulutusalan kuntatyöntekijöille.

Dialogista toimintatapaa edistettiin toimimalla aktiivisena keskustelunjärjestäjänä ja ohjausryhmän jäsenenä valtakunnallisissa Kansallisissa dialogeissa. Kunnasta osallistuttiin keskustelunjärjestäjänä Ylen ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -keskustelufestivaaleille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta on siirtynyt 1.1.2024 sivistyksen toimialueelle. Hyvinvointikoordinaattori työskentelee sivistyksen kehittämis- ja hallintoyksikössä tehden kuntatasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Muutoksessa on siirretty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoitusta sivistyksen toimialueelle 158 000 euroa.

Vuoden 2023 hyvinvointikertomus on hyväksytty valtuustossa kesäkuussa. Lapsiystävällinen kunta – toimintasuunnitelma on hyväksytty lokakuussa.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi olemme toimineet LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Lakisääteiset LANUPE:n ja oppilashuollon yhteistyöryhmät hyvinvointialueen kanssa ovat kokoontuneet säännöllisesti. Alueellista hyte-työn koordinointia on tehty aluehyte-ryhmässä sekä kunnan johdon ja Keusoten neuvottelupäivillä.

Palveluverkon uudistamisessa Tuusulanjärven koulu, Tusby träsks svenska skola, Tuusulanjärven päiväkotiki ja Peltokaaren päiväkotiki avautuivat suunnitellusti elokuussa 2024. Rykmentinpuiston ja Riihikallion uudiskohteiden irtokalustekilpailutus tehtiin elo-joulukuussa. Hankintapäätös tehdään helmikuussa 2025. Kesäkuun valtuustossa tehtiin päätös palveluverkon kehittämisestä. Ruotsinkylän koulu jatkaa palveluverkossa Lahelan uudiskohteen valmistumiseen asti. Päätöksellä on merkittävä vaikutus tulevien vuosien talousarvioiden säästöpaineesiin. Taiteen ja kulttuurin työ ja kokoelmatilojen toteutussuunnittelu etenee. Pääkirjaston hanke-suunnitelman valmistelua jatketaan kahden eri sijaintivaihtoehdon pohjalta vuonna 2025.

Sisäilmatyössä Roinilan päiväkodin korjaukset käynnistyivät, ja toiminta on siirtynyt väistötiloihin kesäkuun alussa.

Ruokapalveluyksikkö tuotti ateriapalveluja kaikkiin kunnan kouluihin ja päiväkoteihin myöskin puistoruokailuun, kerhotoimintaan ja kunnan henkilöstöravintolaan sekä tilaustarjoiluun.

Tammi-joulukuussa tuotettiin 1 919 619 suoritetta, joka oli 90 % koko vuoden arvioidusta suoritelmäärästä.

Talouden toteutuminen

Sivistyksen tukipalveluiden talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 6,3 milj. euroa ja toimintakulut olivat 6,1 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 0,2 milj. euroa (mta 0,1 milj. euroa).

Arvio tulevasta kehityksestä

Työhyvinvoinnin johtaminen, toiminnan laadun ja arvioinnin seuraaminen ja kehittäminen sekä tiedolla johtaminen ovat sivistyksen toimialueen hallinnon keskiössä tulevina vuosina. Sivistyksen palveluverkon edistyminen on keskeistä palveluiden laadun takaamiseksi.

Keskeisimpiä sivistyspalveluihin ja niiden rahoitukseen vaikuttavia valtakunnallisia muutoksia ovat varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuudet (2030), perusopetuksen kokonaisuudistus, oppimisen tuen kokonaisuudistus 1.8.2025, valtionosuusjärjestelmän uudistus sekä toisen asteen maksuttomuus, oppivelvollisuuden tuomat muutokset myös jatkossa sekä kulttuuripalveluiden rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset.

Sivistyskunnan mahdollisuuksiin panostaminen edellyttää toimialueen hallinnolta laajaa yhteistyötä, kumppanuuksia, verkostoitumista, toimivia rakenteita ja hyvää johtamista. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa lasten, nuorten, perheiden ja kaiken ikäisten tuusulalaisten hyvinvoinnin tukemiseksi ja edistämiseksi on keskeistä.

Uudet ravitsemussuositukset pyrkivät edistämään lasten ja nuorten terveyttä sekä ympäristön hyvinvointia ohjaamalla kohti terveellisempiä ja kestävämpiä ruokailutottumuksia varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Muutokset ruokalistoihin ja ruokailukäytäntöihin voivat vaikuttaa myös kouluruokailun kustannuksiin.

Kehittäminen ja hallinto

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	1				-75,4 %			
TOIMINTAKULUT	- 571	- 557	- 505	- 565	-0,9 %	101,4 %	111,9 %	- 60
TOIMINTAKATE	- 569	- 557	- 505	- 565	-0,7 %	101,4 %	111,8 %	- 60

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialueensa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämissaamuissa. Sivistyksen palvelualueiden johtamista ja toimintakulttuuria on kehitetty tekemällä toimintaympäristöanalyysiä ja palvelukatalogityötä. Palveluiden järjestämisen tapaan ei ole tehty katalogityön perusteella muutoksia. Kunnan tiedolla johtamisen projektissa sivistyksen toimialueella on työstetty johdon koontinäyttöjä palvelualueille.

Tuusulan kunta osallistui näytteilleasettajana valtakunnallisille opetus- ja kasvatustalouden Educa-messuille edistämällä Tuusulan vetovoimaisuutta kasvatustalouden ja koulutusalan kuntatyönantajana.

Valtakunnallisiin Hyvinvointiareena – ja Sivistyksen neuvottelupäivät -tapahtumiin osallistuttiin. Dialogista toimintatapaa edistettiin toimimalla aktiivisena keskustelunjärjestäjänä ja ohjausryhmän jäsenenä valtakunnallisissa Kansallisissa dialogeissa. Kunnasta osallistuttiin keskustelunjärjestäjänä Ylen ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -keskustelufestivaaleille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta on siirtynyt 1.1.2024 sivistyksen toimialueelle. Hyvinvointikoordinaattori on sijoittunut muutoksen myötä sivistyksen kehittämis- ja hallintoyksikköön tehden kuntatasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Muutoksessa on siirretty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoitusta sivistyksen toimialueelle 158 000 euroa.

Tuusulan kunta edisti tavoitteellisella työllään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, hyte-kerroin, palkitsee kuntia niiden tekemästä työstä asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tuusulan hyte-kerroin jatkoi kasvuaan ylittäen 855 000 euroa.

Hyvinvointikertomus 2023 hyväksyttiin valtuustossa 17.6.2024. Vuoden aikana on hyväksytty myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, turvallisemman tilan periaatteet sekä vammaisten hyvinvointisuunnitelma. Vuoden lopussa valmistunut ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on hyväksyttävänä helmikuussa-maaliskuussa 2025.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta myönsi toiminta-avustuksia yleishyödyllisille yhdistyksille, eläkeläisjärjestöille, erityisliikuntaan ja hyvinvoinnin edistämiseen yhteensä 58 650 euroa. Kerta-avustuksina kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävään yleishyödylliseen ja avoimeen toimintaan myönnettiin vi-ranhaltijapäätöksillä yhteensä 2900 euroa.

Vuoden 2024 ensimmäisen neljännesvuosikatsauksen yhteydessä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta esitti kunnanhallitukselle 10 800 euron määrärahalisäystä talousarvioon. Määrärahalla tuettiin Kellokoskella järjestettävää Sininauhasäätiön päivätoimintaa sen vuokran osuudella (900 €/kk) vuoden 2024 ajan.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisessä olemme toimineet LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Lakisääteiset LANUPEn ja oppilashuollon yhteistyöryhmät hyvinvointialueen kanssa ovat kokoontuneet säännöllisesti. Alueellisen hyte-työn koordinoitua on tehty aluehyte-ryhmässä sekä kunnan johdon ja Keusoten neuvottelupäivillä.

Lapsiystävällinen kunta – toimintasuunnitelma on hyväksytty lokakuussa. Lasten oikeuksien viikon toteutus kokosi kunnan eri toimialueet ja järjestötoimijat laajasti yhteen.

Tuusulanjärven koulu, Tusby träsk svenska skola, Tuusulanjärven päiväkotiki ja Peltokaaren päiväkotiki avautuivat suunnitellusti elokuussa 2024. Rykmentinpuiston ja Riihikallion kampusten rakentaminen etenivät suunnitellusti aikataulussa toiminnan käynnistämiseksi elokuussa 2025. Riihikallion ja Rykmentinpuiston uudiskohteiden irtokalustesuunnittelu ja kilpailutus on tehty elo-joulukuussa. Hankintapäätös tehdään helmikuussa 2025. Pääkirjaston sekä kulttuurin ja taiteen tilojen tarveselvitykset valmistuivat. Pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelua jatketaan kahden eri sijaintivaihtoehdon pohjalta vuonna 2025. Kesäkuun valtuustossa tehtiin päätös palveluverkon kehittämisestä ja päätettiin, että Ruotsinkylän koulu jatkaa palveluverkossa Lahelan kampuksen valmistumiseen asti. Päätöksellä on merkittävä vaikutus tulevien vuosien talousarvioiden säästöpainaisiin.

Sisäilmatyössä Roinilan päiväkodin korjaussuunnittelu on valmistunut ja toiminta on siirtynyt väistötiloihin kesäkuun alussa.

AVUSTUKSET	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Taito käsityö- ja muotoilukoulu	17 085	17 085	17 085	17 085	17 000
Hyyrylän taitokeskus, Taito Etelä-Suomi ry	14 110	14 110	14 110	14 110	14 000
Jokelan kansalaisopisto	45 645	45 645	45 645	45 645	45 645

Talouden toteutuminen

Toimintamenot olivat 0,56 milj. euroa (mta 0,5 milj. euroa).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Työhyvinvoinnin johtaminen, toiminnan laadun ja arvioinnin seuraaminen ja kehittäminen sekä tiedolla johtaminen ovat sivistyksen toimialueen hallinnon keskiössä tulevina vuosina. Sivistyksen palveluverkon edistymisen on keskeistä palveluiden laadun takaamiseksi.

Hallitusohjelma ja valtakunnalliset lakimuutokset vaikuttavat sivistyksen palveluihin ja rahoitukseen. Keskeisiä sivistyspalveluihin vaikuttavia muutoksia ovat: varhaiskasvatuksen henkilöstökelpoisuudet (2030), perusopetuksen kokonaisuudistus, oppimisen tuen kokonaisuudistus 1.8.2025, valtionosuusjärjestelmän uudistus sekä toisen asteen maksuttomuus, oppivelvollisuuden tuomat muutokset myös jatkossa sekä kulttuuripalveluiden rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset.

Sivistyskunnan mahdollisuuksiin panostaminen edellyttää toimialueen hallinnon yhteistyötä, kumppanuuksia, verkostoitumista ja toimivia rakenteita ja hyvää johtamista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tuusulassa on yhteistyötä, jota tehdään kunnan eri palvelualueilla, palvelualueiden välillä, yhdistysten, yhteisöjen ja kuntalaisten kanssa sekä yhdyspinnoilla hyvinvointialueen

kanssa. Keskeisiä tavoitteita tulevassa hyvinvointisuunnitelmassa 2026-2029 ovat kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin ylläpitäminen ja tukeminen, hyvinvointierojen kaventaminen sekä hyvinvointialueen palveluiden saatavuus Tuusulan asukkailla. Tavoitteiden saavuttamiseksi olennaista on kehittää hyvinvointityön rakenteita, ja sujuvoittaa edelleen eri toimijoiden välistä hyvää yhteistyötä.

Toimintaympäristön muutokset, kuten työttömyyden lisääntyminen, perheiden hyvinvoinnin haasteet ja ikääntyneen väestön kasvu, haastavat kehittämään uusia keinoja tukea kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Keskeistä on kehittää maksutonta tai edullista vapaa-ajan toimintaa ja kohtaamispaikkatoimintaa sekä tukea järjestöjen tuottamaa toimintaa.

Uudet ravitsemussuositukset pyrkivät edistämään lasten ja nuorten terveyttä sekä ympäristön hyvinvointia ohjaamalla kohti terveellisempiä ja kestävämpiä ruokailutottumuksia varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Muutokset ruokalistoihin ja ruokailukäytäntöihin voivat vaikuttaa myös kouluruokailun kustannuksiin.

RUOKAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö Kirsi Hanski

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	6 188	6 594	6 594	6 296	1,7 %	95,5 %	95,5 %	- 298
TOIMINTAKULUT	- 5 322	- 5 966	- 5 966	- 5 494	3,2 %	92,1 %	92,1 %	472
TOIMINTAKATE	865	628	628	802	-7,3 %	127,6 %	127,6 %	174

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ruokapalvelut tuottavat aterioita lasten, nuorten ja henkilöstön tarpeisiin sekä kokouksiin ja vierastarjoiluihin. Ruokapalveluiden toimintaa ohjaa voimakkaasti vastuullisuus. Vastuullisuuden lisäksi asiakkaan tarpeiden huomiointi ja asiakkaan osallistaminen ovat tärkeitä kehittämisen pilareita. Ruokapalveluiden tuottamien palveluiden ovat joustavia, jotta asiakkaan tarpeet voidaan huomioida riittävällä tasolla. Ruokapalvelut varautuvat aktiivisesti myös toimialueella ja toimintaympäristössä oleviin muutoksiin.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Ruokapalveluyksikkö tuotti ateriapalveluja kaikkiin kunnan kouluihin ja päiväkoteihin myöskin puistoruokailuun, kerhotoimintaan ja kunnan henkilöstöravintolaan sekä tilaustarjoiluun.

Aterioiden määräksi oli arvioitu 2 151 743 suoritetta vuoden 2024 aikana. Tammi-joulukuussa tuotettiin 1919 619 suoritetta, joka oli 90 % koko vuoden arvioidusta suoritelmäärästä.

Kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissaan alle 18-vuotiaille tuusulalaisille lapsille ja nuorille, ja se tarjottiin maksutta ulkotiloissa kesä- ja heinäkuussa arkipäivisin. Puistoissa ruokaili 11 251 lasta, kasvua edellisvuoteen oli 102 %.

EkoTeko - ruokaa myytiin vuoden 2024 aikana 1920 annosta. Yksi annos EkoTeko -ruokaa sisältää 500 g ylijäämäruokaa noudettuna omaan rasiaan Ruokapalveluiden toimipisteistä. Ruokahävikin osalta tämä tarkoittaa 960 kg pääruokaa. Ikäihmisten ruokailut jatkuivat kouluilla ja vuoden 2024 aikana niissä nautittiin 11 920 ateriaa. Ruokahävikin osalta tämä tarkoittaa 4 768 kg ruokaa. Ruoka-apuun toimitettiin 2640 annosta. Ruokahävikin osalta tämä tarkoittaa 660 kg ruokaa. Ruokahävikkiä toimitettiin eteenpäin yhteensä vuoden 2024 aikana 16 480 annosta.

Vuonna 2024 Suomen kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio hidastui merkittävästi edellisvuosiin verrattuna. Tilastokeskuksen mukaan joulukuussa 2024 inflaatio oli 0,7 %, ja koko vuoden keskimääräinen inflaatio

oli noin 1,5 %. Vuonna 2024 elintarvikkeiden hintojen nousu oli maltillista verrattuna aiempiin vuosiin.

Kesäkerhoja järjestettiin viikkojen 23–25 aikana Kellokosken koululla, Pertun koululla, Vaunukankaan koululla, Hyökkälän koululla, Riihikallion koululla ja Mikkolan koululla. Kesäkerhoihin tuotettiin lounas ja välipala. Suoritteita kesäkerhoista kerättiin 2627 kpl. Taideleirejä järjestettiin kesäkerhojen lisäksi kesäkuun alussa Jokelassa ja Hyrylässä. Ruokapalvelut järjestivät leiriläisille lounasruokailun. Suoritteita taideleireiltä kerättiin 400 kpl.

Tuusulanjärven kampuksen ja Peltokaaren päiväkodin käyttöönottoprojektit ovat edistyneet suunnitellusti ja keittiöt ovat käytössä.

Ruokapalveluiden henkilökunta sai koulutusta vastuullisuuden portaisiin kevään aikana. Kouluttajakumppanina ruokapalveluilla on Keuda. Koulutuksien tuloksena valitaan ruokapalveluiden vastuullisuussuunnitelmaan tavoitteistoa vuodelle 2025. Koulutukset jatkuvat koko ensi vuoden. Alkuvuodesta tehtiin myös alkukartoitukset kuuteen vastuullisuuden osa-alueeseen. Työskentely jatkuu vastuullisuussuunnitelman mukaisesti.

Ruokapalveluiden ja varhaiskasvatuksen ruokakasvatusryhmä kokoontui keväällä 2024 kolmesti. Ryhmä julkaisi kaksi ruokakasvatuskirjettä henkilökunnalle. Yhteistyötä on alettu suunnitella myös koulujen ja ruokapalveluiden välillä, ja ruokakasvatuksen portaat liitettiin osaksi Agenda 2030 -portaita.

Maaliskuussa tuotantokeittiöllä vieraili kouluruokailuryhmäläisiä kolmena eri päivänä 18 koululta yhteensä yli 150 oppilasta. Tuotantokeittiön kierroksella tutustuttiin Tuusulan tapaan valmistaa kouluruokaa. Opiskelijat pääsivät myöskin osallistumaan tuotetestaukseen ja suunnittelemaan tulevaa ruokalistaa.

Ruokapalvelut palkittiin syksyllä 2025 Tuusulan kunnan Osallisuusteko -tunnustuksella. Tunnustus on kiitos ruokapalveluiden aktiivisesta ja rohkeasta otteesta palveluiden kehittämiseksi. Lisäksi ruokapalvelut palkittiin joulukuussa Tärkeissä töissä -gaalassa aktiivisuudesta kehittämistekojen tekemisessä.

Suomen harrastamisen malli on Suomen hallituksen hanke, joka tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden harrastaa mieluisaa toimintaa koulupäivän yhteydessä. Tavoitteena on edistää hyvinvointia, tasa-arvoa ja osallisuutta, ja poistaa harrastamisen esteitä, kuten perheen taloudellista tilannetta. Tuusulassa on otettu käyttöön Tuusulan malli, jossa oppilaiden jaksamista tuetaan maksuttomalla välipalalla. Tämä takaa ravinnon riittävyyden pitkien koulupäivien aikana, kun oppitunnit, harrastukset ja koulumatkat venyttävät ruokailu-ajaksi. Välipala voidaan jakaa lounaaksi ja välipalaksi oppilaan päivärytmiin mukaan. Keväällä 2024 kokeilu toteutettiin Kellokosken, Pertun, Riihikallion ja Hyökkälän kouluissa. Oppilaat, ruokapalvelut ja ohjaajat antoivat palautetta, jonka pohjalta suunnitelmaa kehitettiin. Syyslukukaudella malli laajennettiin kaikkiin kouluihin, ja vuoden 2025 alusta käytännöstä tuli pysyvä.

Ruokapalveluiden henkilöstömäärä on lisääntynyt kahdella vakituisella työntekijällä. Peltokaaren ja Rykmentinpuistontien päiväkodit ovat pieniä yksiköitä, mutta ruokapalveluissa jouduttiin palkkaamaan niihin kokopäiväiset työntekijät, jotta ravitsemussuosituksen mukaiset ateriat pystytään valmistamaan ja tarjoilemaan hoidossa oleville lapsille.

Toiminnalliset tavoitteet €/ ateriasuoritteet	Tavoitetaso	Toteuma tammi-maaliskuu	Toteuma tammi-kesäkuu	Toteuma tammi-syyskuu	Toteuma tammi-joulukuu
Elintarvikkeet	0,95 €	0,98 €	0,91 €	0,96 €	0,94
Henkilöstö	1,35 €	1,13 €	1,38 €	1,40 €	1,37
Vuokrat	0,30 €	0,46 €	0,54 €	0,60 €	0,29
Kuljetukset	0,05 €	0,05 €	0,06 €	0,05 €	0,05
Siivousaineet	0,02 €	0,03 €	0,02 €	0,02 €	0,02

Talouden toteutuminen

Ruokapalveluiden talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 6,3 milj. euroa, toimintakulut olivat 5,5 milj. euroa. Toimintakate oli 0,8 milj. euroa (ta 0,6 milj. euroa, tot 127,6 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Uudet kansalliset ravitsemussuositukset ohjaavat varhaiskasvatuksen ja koulujen ruokailua kohti kasvispainotteisempia ja terveellisempiä vaihtoehtoja. Tavoitteena on lisätä kasvien, marjojen, hedelmien, täysjyväviljan ja palkokasvien osuutta ruokavaliassa sekä vähentää punaisen lihan, lihavalmisteiden, suolan ja tyydytyn rasvan käyttöä. Käytännössä tämä tarkoittaa muutoksia ruokalistoihin, joissa kasvipohjaiset ruoat ja terveelliset rasvanlähteet, kuten vähärasvaiset maitotuotteet, saavat enemmän tilaa. On kuitenkin huomattava, että muutokset ruokalistoihin ja ruokailukäytäntöihin voivat vaikuttaa myös kouluruokailun kustannuksiin. Uudet ravitsemussuositukset pyrkivät edistämään lasten ja nuorten terveyttä sekä ympäristön hyvinvointia ohjaamalla kohti terveellisempiä ja kestävämpiä ruokailutottumuksia varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Varhaiskasvatus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	2 422	1 985	1 985	1 893	-21,8 %	95,4 %	95,4 %	- 91
TOIMINTAKULUT	- 34 692	- 35 277	- 37 562	- 36 165	4,2 %	102,5 %	96,3 %	1 397
TOIMINTAKATE	- 32 270	- 33 292	- 35 577	- 34 272	6,2 %	102,9 %	96,3 %	1 306

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallinen varhaiskasvatus

Esiopetus

Yksityinen varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yksi varhaiskasvatuksen keskeisimmistä tavoitteista on lasten hyvinvoinnin tukeminen. Varhaiskasvatuksessa kiinnitetään huomiota lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja kokopäiväpedagogiseen toimintaan oppimiskokemusten toteuttamisessa. Hyvinvointi tukee kasvua ja oppimista ja ne lisäävät hyvinvointia. Tärkeää on kehittää varhaiskasvatuksen laatua, arviointia ja johtamista.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Palveluverkko: Tuusulanjärven ja Peltokaaren päiväkodit aloittivat toimintansa suunnitelmien mukaisesti elokuussa. Tuusulanjärven päiväkotia aukesi kaksi ryhmää suunniteltua suurempana ja Peltokaaren päiväkotia kolme ryhmää pienempänä johtuen alueiden lapsimäärästä.

Tuusulan muuttovoitto näkyy edelleen palvelutarpeen kasvuna etenkin Etelä-Tuusulassa. Keväällä 2024 perustettiin viiden ryhmän verran paikkoja lisää Etelä-Tuusulaan. Varhaiskasvatuksen kasvaneeseen palvelutarpeeseen avattiin 1.9.2024 alkaen uusia toistaiseksi voimassa olevia tehtäviä 12 kappaletta, joihin palkataan henkilöt ensin määräajaksi 30.6.2025. Syyskuun lopussa lapsia oli varhaiskasvatuspalveluissa 1553 ja joulukuun lopussa 1585. Keväälle 2025 hakeneista varten uusia ryhmiä perustettiin etelän alueelle kuusi. Pienten, alle 3-vuotiaiden määrän kasvu varhaiskasvatuksessa maksaa enemmän kuin yli 3-vuotiaiden varhaiskasvatus johtuen laista tulevasta henkilöstömitoituksesta.

Varhaiskasvatuksen tulosidonnaisen palvelusetelin arvoa korotettiin 1.4.2024 alkaen ja yksityisten päiväkotien esiopetuskorvausta 1.8.2024 alkaen.

Vuoden 2024 palvelusetelin määrärahoista puuttui 560 000 euroa, koska palveluseteliä käyttöönotettaessa niihin budjetoitu summa osoittautui lähtökohtaisesti liian alhaiseksi. Lisämäärärahaa palveluseteliin saatiin puolivuositarkastuksen yhteydessä yhteensä 785 000 euroa. Tehdyillä korotuksilla arvioitiin olevan vaikutusta kustannusten nousuun vuositasolla 225 000 euroa, joka toteutui tilinpäätöksessä 2024, saadusta lisämäärärahasta huolimatta.

Laadun hallinnan suunnitelmallisuus toteutui hyvin. Varhaiskasvatuksessa asiakaskyselyssä huoltajien arviot palvelun laadusta ylsivät hyvälle ja erinomaiselle tasolle. Kansallisen Valssi-arviointityökalun kuntatasoinen yhteenveto päiväkotien tuloksista on tehty. Observointien tulokset osoittivat, että ulkona tapahtuvan toiminnan pedagogiikka on kehittynyt erityisesti. Entisestäään tulee lisätä lasten liikkumista ja erityisesti kuormittavampaa liikuntaa päivän aikana liikuntasuosituksen mukaisesti. Lasten keskinäistä vertaistoimijuutta ja sitoutumista toimintaan tulee vahvistaa. Kasvattajan keskeinen tehtävä on lasten toiminnan ja leikin kannat-

telu ja auttaminen toiminnassa eteenpäin leikin edellytyksiä, merkityksellisyyttä ja ryhmäytymistä vahvistamalla.

Alle kolmevuotiaiden lasten määrä on elokuussa palveluissa lähes sama kuin vuotta aiemmin. Lasten kokonaismäärä on sata lasta enemmän kuin 31.12.2023. Alle 3-vuotiaiden lasten osuus kaikista kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista on 22 prosenttia. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on 1-2 -vuotiaista, ikäluokat yhteensä laskettuna 43 prosenttia lapsista.

VARHAISKASVATUSPALVELUT, LAPSIMÄÄRÄ 31.12.	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Kunnallinen varhaiskasvatus	1 250	1 254	1 518	1 505	1 542
Kunnallinen perhepäivähoito	78	74	59	53	43
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	1 328	1 328	1 577	1 558	1 585
Perhekeskustoiminta / Avoin varhaiskasvatus yhteensä (**Lasten kerhot / kerhopaikat)	78	75	61	62	65
Ostopalvelupäiväkotihoido	59	67	20	0	0
Yksityinen päiväkotihoido	465	442	510	453	440
joista esiopetuksessa ja täydentävä ph	95	79	79	77	62
Yksityinen perhepäivähoito	41	40	34	22	14
Yksityinen päivähoito yhteensä	506	482	544	475	454
Varhaiskasvatuksen piirissä lapsia yhteensä	1 971	1 952	2 202	2 095	2 104
Lakisääteinen kotihoidon tuki	454	397	458	395	306
Kotihoidon tuki yhteensä	454	397	458	395	306
Kaikki hoitomuodot yhteensä	2 425	2 349	2 660	2 436	2 410
Alle 2 - kuntalaisia ja sen sisaruslisä (saavat lisäksi lakisääteistä kotihoidontukea)	192	185	200	165	134

Talouden toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa toimintatuottoja kertyi 1,9 milj. euroa ja toimintakulut olivat 36,2 milj. euroa. Toimintakate 34,3 milj. euroa alitti muutetun talousarvion 1,3 milj. euroa (mta 35,6 milj. euroa, tot 96,3 %).

Varhaiskasvatuksen palkkakustannuksissa oli budjettivaje, johon ennen palkankorotuksia arvioitiin riittävän 1,073 milj. euroa. Tilinpäätös 2023 oli varhaiskasvatuksen henkilöstökulujen osalta alijäämäinen 1,8 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen talouden budjetointi on ollut edellisiltä vuosilta alijäämäinen henkilöstötarpeen nopean kasvun ja palkankorotusten vuoksi. Budjetin saamiseksi tasapainoon haettiin henkilöstökuluihin lisämäärärahaa 1,5 M€ puolivuosisikatsauksessa.

Varhaiskasvatusmaksuja päivitettiin 1.8.2024 alkaen. Maksujen määräytymiseen liittyvää tuloarajaa sekä korkeinta asiakasmaksua nostettiin indeksien mukaisesti. Maksutuottojen tulokertymään vaikuttaa varhaiskasvatuspalveluiden käytön laajuus ja palvelua käyttävien perheiden tulotaso. Tulorajojen muutokset vaikuttavat myös palvelusetelillä muodostuviin kuluihin. Kaikille asiakkaille tehtiin uudet maksupäätökset 1.8.2024 alkaen. Tulokertymä elo-joulukuulta 2024 oli vuonna 68 000 euroa suurempi kuin vuonna 2023.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palvelunkysyntä on noussut edellisinä vuosina ja ennusteiden mukaan sen oletetaan jatkuvan. Alle 3-vuotiaiden hakijoiden osalta tilanne näyttää hieman tasaantuneen. Tavoitteena on edelleen varmistaa varhaiskas-

vatuksen palveluverkon kokonaisuuteen väljyyttä riittävällä tavalla, jotta varautuminen lasten palvelutarpeeseen on helpompaa. Tilannetta tulee helpottamaan Mikkolan koulun tilojen ottaminen varhaiskasvatuksen käyttöön ensin väistötiloina ja vuodesta 2027 alkaen mahdollisesti omana yksikkönään. Tulevan Lahelan päiväkodin laajuuden riittävyys tulee arvioida uudelleen ennen hankkeen käynnistymistä seuravan vuosikymmenen lapsimääriä ennustamalla. Lahelan koulun ja päiväkodin yhteyteen rakentuu myös tilat nuorisopalveluille, jolloin Lahelan tertun yhteydessä oleva nuorisotila voidaan muuntaa päiväkotiryhmiksi. Tästä on tehty ennakkosuunnitelma Lahelan tertun laajennuskorjauksen yhteydessä.

Varhaiskasvatukseen hakeudutaan läpi koko vuoden. Edellisten kolmen vuoden ajan palveluissa on aloittanut elokuussa 100 lasta enemmän kuin edellisenä ja keväällä hakijoita palveluihin on ollut yhteensä 100-120 lasta. Kevään uusien ryhmien tarve Etelä-Tuusulassa on jo vakiintunut tarve, joka tulee huomioida viimeistään elokuussa 2025.

Jokelan alueella Peltokaaren päiväkotitoimahallin mahdollistaa alueen lapsimäärän kasvua hyvin. Kellokoskella lapsimäärät ovat kuluvalle kaudella alhaisemmat kuin edeltävinä vuosina. Mahdolliseen kasvuun voi Kellokoskella suunnitella Saviahon päiväkodin tilojen vuokrausta Mäntsälältä. Etelässä Tuusulanjärven päiväkotitoimahallin aloitti kaksi ryhmää suunniteltua suurempana. Kapasiteettilaskelman mukaan ryhmien toimintaa tulee edelleen jatkaa. Rykmentinpuiston päiväkotitoimahallin avautuu seitsemällä lapsiryhmällä ja kahdella esiopetuksen ryhmällä elokuussa 2025. Lisäksi päiväkotitoimahalliin siirtyy Myötätuulen avoin varhaiskasvatustoiminta. Särnä-rakennuksen valmistumiseen mennessä tulee selvittää avointen päiväkotien määrä ja sijainti. Rakennukseen on suunniteltu yhteiset tilat nuorisopalveluille ja avoimelle varhaiskasvatukselle.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen edelleen tärkeää. Esiopetusikäisten sijoittuminen koulun tiloihin jo esiopetusvuonna vapauttaa päiväkotitiloista ryhmätiloja pienemmille lapsille. Samalla esiopetusvuonna lapset tutustuvat ja osallistuvat koulun toimintakulttuuriin ja toimintaan, mikä vaikuttaa positiivisesti koulun aloittamiseen.

Palvelusetelin perusarvoon kohdistuu korotuspaineita. Palvelusetelin kuluja ja hintaa tulee seurata suhteessa kunnallisen varhaiskasvatuksen kuluihin. Yksityisten palveluntuottajien n. 500 varhaiskasvatuspaikkaa ovat merkittävä osuus palvelukokonaisuutta. Alle 2-vuotiaiden kuntalaisia tai sisaruslisää saavien lasten määrä on laskenut, samoin kotihoidontukea saavien lasten määrä.

Kunnallinen varhaiskasvatus

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	2 277	1 925	1 925	1 893	-16,9 %	98,3 %	98,3 %	- 32
TOIMINTAKULUT	- 26 681	- 27 391	- 28 891	- 27 323	2,4 %	99,8 %	94,6 %	1 568
TOIMINTAKATE	- 24 403	- 25 465	- 26 965	- 25 430	4,2 %	99,9 %	94,3 %	1 535

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Koko Tuusulan alueella uusia aloittaneita lapsia oli koko Tuusulan alueella kevätkauden 2024 aikana 103. Alkuvuodelle 2025 hakijoita koko Tuusulaan oli 133, joista Etelään 113. Varhaiskasvatuksen paikkatilanne on Jokelassa ja Kellokoskella ollut kuluvana vuonna hyvä. Etelä-Tuusulassa kesken kauden hakevat saatiin sijoitettua. Uusia ryhmiä tarvitaan etelän alueelle keväälle 2025 kuusi ja ne sijoittuvat Marttaan, Maininkiin, Pellavaan ja Lahelan terttuun perustettavia ryhmiä varten valtuusto myönsi palkkarahaa määräaikaista tehtäviä varten.

Roinilan päiväkodissa aloitettiin sisäilmaan liittyvät korjaustyöt ja päiväkotitoimitus siirtyi väistötiloihin Mäntsälän kunnan puolelle Savihaon päiväkotiin. Mainingin päiväkodissa toteutettiin piharemontti, jossa lasten käytössä olevaa piha-aluetta laajennettiin ja rakennettiin monimuotoisemmaksi. Sisäilmaan liittyviä tutkimuksia, raportteja ja korjauksia on valmistunut Pellavan päiväkodissa, Vaunukankaan, Notkokuiston sekä Mainingin päiväkodeissa.

Talousarvion 2025 yhteydessä valtuusto päätti Neitoperhon päiväkodin toiminnan lopettamisesta korkean tilavuokran vuoksi. Lisäksi Rykmentintien päiväkodin tiloista luovutaan ja toiminta siirtyy uuteen Rykmentinpuiston päiväkotiin.

Tuettu varhaiskasvatus on osa varhaiskasvatuksen palvelujärjestelmää. Tuusulassa toimivat integroidut erityisryhmät päiväkotitoimitus Martta Wendelinissä, Pellavan, Tuusulanjärven ja Notkokuiston päiväkodeissa. Tuusulan kunnassa toimii kahdeksan varhaiskasvatuksen konsultoivaa erityisopettajaa, jotka työskentelevät päiväkodeissa samanaikaisopettajuuden periaatteella. Varhaiskasvatuksen lapsiperheohjaajia on kaksi. He työskentelevät Pohjois- ja Etelä-Tuusulassa. Tehtäväkenttä on varhaiskasvatuksen alaisuudessa olevaa toimintaa. Varhaiskasvatuksen kieli- ja kulttuuriopettaja työskentelee päiväkodeissa koko Tuusulan alueella, Monikielisten lasten määrä on Tuusulassa koko ajan kasvamassa. Tämä huomioiden Tuusulassa on tarve panostaa toisen kieli- ja kulttuuriopettajan tehtävän perustamiseen.

Yksityisten päiväkotien palveluntuottajille, järjestetään säännöllisesti ohjausta, neuvontaa ja koulutusta lapsen tukeen liittyvissä asioissa yhdessä yksityistä varhaiskasvatusta valvovan asiantuntijan kanssa. Erityisopettajan työpanosta ohjataan palveluntuottajan tekemän tilauksen tai lapsen tuen tarpeen arvioinnin pohjalta. Esioppilas voi saada kohdennettua tukea tuettavan esioppilaan asioihin.

Varhaiskasvatuksen tuen rakenteiden arviointi ja kehittäminen on vuoden 2025 vuositavoite. Työ on aloitettu syyskaudella 2024, ja aloitettu valmistautuminen esiopetuksen tuen uudistukseen, joka astuu voimaan 1.8.2025.

Talouden toteutuminen

Toimintatuottoja kertyi 1,9 milj. euroa, toimintakulut olivat 27,3 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 25,43 milj. euroa. (alkup. ta 25,46 milj. euroa, tot 99,9 %). Varhaiskasvatuksen budjetin seuranta on tehostettu ja siinä on onnistuttu vuonna 2024.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen ennustamattomuus ja palveluiden laajentaminen edellistenkin vuosien aikana kesken toimintakausien on tuonut esiin varhaiskasvatuksen talouteen liittyvän ennakoimisen haasteen lasten määrien muuttuessa kesken kauden. Varhaiskasvatukseen hakee tammi-helmikuussa vuosittain noin 100-130 lasta. Vuoden 2024 budjettia korjattiin puolivuositarkastuksissa henkilöstömäärärahojen osalta 1,5 M€. Tällä summalla korjattiin vuosista 2022-23 lähtötietojen ja lähtöarvojen virheellisyyttä. Varhaiskasvatus hakee vuoden 2025 ensimmäisessä osavuositarkastuksessa lisämäärärahaa ensi syksynä perustettaviin uusiin lapsiryhmiin kunnan jatkaessa edelleen muuttovoittoisena kasvuaan.

Esiopetus

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	129	58	58		-99,6 %	0,9 %	0,9 %	- 58
TOIMINTAKULUT	- 2 070	- 2 341	- 2 341	- 2 453	18,5 %	104,8 %	104,8 %	- 111
TOIMINTAKATE	- 1 941	- 2 283	- 2 283	- 2 452	26,4 %	107,4 %	107,4 %	- 169

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on asetettu yhteiset painopisteet tulevalle kaudelle; kokopäiväpedagogiikka ja lapsen osallisuus vertaisryhmässä. Kokopäiväpedagogiikassa erityisesti painotetaan ruokakasvatusta sekä luontopedagogiikan vahvistamista. Lapsen osallisuudesta vertaisryhmässä tarkastellaan erityisesti leikkiä. Nämä painopisteet ovat linjassa valtioneuvoston asetuksen tavoitteiden kanssa sekä kunnan strategian ja kehittämissuunnitelman kanssa.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Toukokuun 2024 lopussa esiopetukseen osallistui yhteensä 437 lasta. Näistä yksityiseen esiopetukseen 77 lasta ja kunnalliseen esiopetukseen 360 lasta. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyi 31.5.2024. Elokuussa 2024 Tuusulassa esiopetuksen aloitti 428 lasta. Kunnallisessa esiopetuksessa aloitti 367 esioppilasta, mikä on 31 oppilasta enemmän kuin alkuvuoden ilmoittautuneissa. Yksityisten palveluntuottajien esiopetuksessa aloitti 62 esioppilasta. Kaudella 2024-2025 uusina esiopetusta tarjoavina yksiköinä on elokuussa 2024 aloittanut Peltokaaren päiväkotiki ja Tuusulanjärven päiväkotiki, Tusby träsk daghem, joissa yhteensä 60 esioppilasta.

Esiopetuksen asiakaskysely oli vastattavana keväällä sekä kunnallisen että yksityisen esiopetuksen huoltajille. Erityisen tyytyväisiä huoltajat olivat, että lapsella oli kavereita esiopetuksessa, lasta ohjattiin itsestä huolehtimisen taitojen äärelle sekä kokemus, että lapsi on tervetullut esiopetuspaikkaan. Matalimmat arvosanat saivat huoltajien osallisuuteen liittyvä väittämä sekä esiopetuspaikan tunnelmaan liittyvä väittämä.

Kauden 2023-2024 esiopetuksen työ- arviointi ja kehittämissuunnitelmien arvioinneissa nousi esille lapsen osallisuuden vahvistamisen keinoja sekä kestävä kehityksen tavoitteita. Kaudelle 2024-2025 esiopetuksen työ-, arviointi ja kehittämissuunnitelmissa näkyi vahvasti hyvinvoinnin eri tekijöitä. Kaikissa yksiköissä kokopäiväpedagoginen ajattelu nähtiin eri alueinaan tärkeänä hyvinvoinnin ja oppimisen mahdollistajana sekä osallisuuden vahvistajana.

Yhteistyöhön ja yhteisöllisyyteen panostetaan esiopetuksessa. Perusopetuksen kanssa tehtävä yhteistyö on käynnistynyt kaikissa yksiköissä vähintään Tuusulan kunnan esi- ja alkuopetuksen yhdessä sovittujen minimiperiaatteiden mukaisesti. Esi- ja perusopetuksen yhteistyön vahvistuminen jatkuu edelleen. Yhteistyötä ti-

vistetään huoltajien kanssa ja panostetaan erityisesti huoltajien osallisuuden tunteen vahvistamiseen erilaisin kohtaamisin lukuvuoden aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on käynnissä lakimuutokset, joiden seurauksena tukijärjestelmä uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Esi- ja perusopetusta koskevien muutosten on tavoitteena astua voimaan 1.8.2025 (Hallituksen esitys, OKM058:00/2023). Esityksen tarkoituksena on selkeyttää ja täsmentää oppilaan saaman tuen muotoja sekä niiden arviointia ja suunnitelmaa koskevaa sääntelyä.

Esiopetukseen haku avattiin 12.12.2024-12.1.2025 väliseksi ajaksi. Esiopetuksen järjestämisoikeutta hakevan yksityisen palveluntuottajan tulee vuosittain toimittaa hakemus tuottaa esiopetuspalvelua marraskuun loppuun mennessä. Järjestämispaikkojen myöntämisessä ja perustamisessa on huomioitava opetushenkilöstön pätevyys, tuen järjestämisen periaatteet ja vähimmäisryhmäkoko.

Varhaiskasvatuspäällikkö päättää esiopetuspaikat toimintakaudeksi kerrallaan joulukuussa. Aiemmistä vuosista poiketen esiopetusta ei järjestetä kaikissa yksityisissä päiväkodeissa Hyrylän alueella. Näiden päiväkotien esiopetuksen oppilaat mahtuvat alueellisiin esiopetuspaikkoihin, joihin on tarkoitus keskittää kaikki kyseisten alueiden esiopetusikäiset lapset, jotta jokainen lapsi saa yhteneväisen koulupolun esiopetuksesta perusopetukseen. Tuusulassa varhaiskasvatusikäisten lasten osuus on ollut kasvussa erityisesti alle kolmevuotiaiden lasten osalta. Keskittämällä esiopetusikäisiä lapsia uusien koulujen ja päiväkotien tiloihin, saamme vapautettua varhaiskasvatuspaikkoja esimerkiksi alle kolmevuotiaille lapsille.

Talouden toteutuminen

Toimintakate oli 2,4 milj. euroa. (ta 2,3 milj. euroa, tot 107,4 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaksivuotisen esiopetuksen vaikutuksista saadaan tietoa kokeilun päätyttyä vuonna 2025. Tuen uudistus 1.8.2025 tulee vaikuttamaan esiopetuksen järjestämiseen. Esiopetusikäisten sijoittamista koulun tiloihin tulee tarkastella tulevina vuosina. Tällä mahdollistetaan paikkoja pienemmille lapsille päiväkodeissa. Tämä tarkoittaa esi- ja alkuopetuksen välisen yhteistyön ja kehittämistä edelleen.

Yksityinen varhaiskasvatus

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuksen asiantuntija Sini Viitala

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	15	2	2		-100,0 %			- 2
TOIMINTAKULUT	- 5 941	- 5 545	- 6 330	- 6 389	7,5 %	115,2 %	100,9 %	- 59
TOIMINTAKATE	- 5 926	- 5 544	- 6 329	- 6 389	7,8 %	115,3 %	101,0 %	- 61

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yksityinen varhaiskasvatus täydentää Tuusulan kunnan varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kymmenellä päiväkodilla ja yhdellä ryhmäperhepäiväkodilla. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa noudatetaan Tuusulan kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaa. Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdennetaan neuvontaa, ohjausta ja valvontaa kunnan toimesta. Tuusulassa otettiin 1.8.2023 käyttöön palveluseteli yksityiseen varhaiskasvatukseen. Noin 24 prosenttia 1–6-vuotiaista tuusulalaisista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Syksyllä 2024 Tuusulassa oli kahdeksan palvelusetelipäiväkotia, kaksi yksityisen hoidon tuella toimivaa päiväkotia ja yksi yksityisen hoidon tuella toimiva ryhmäperhepäiväkoti. Lisäksi palveluseteli tuusulalaisille lapsille oli käytössä neljässä päiväkodissa Keravalla. Yksityinen varhaiskasvatus on tärkeä osa Tuusulan palveluverkkoa. Vuoden 2024 aikana palvelusetelipäiväkodeiksi hakeutui kaksi päiväkotia.

Joulukuussa 2024 yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 440 lasta. Näistä palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 378 lasta. Yksityisen järjestämässä esiopetuksessa oli yhteensä 66 lasta.

Yksityisiltä päiväkodeilta ostettavan esiopetuksen esiopetuskorvausta korotettiin 1.8.2024 alkaen 460 euroon. Korotukset olivat välttämättömät yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Inflaatio ja kustannusten kasvaminen olivat heikentäneet yksityisten päiväkotien toimintaedellytyksiä huomattavasti. Keväällä 2024 Kasvatus- ja sivistyslautakunta ja edelleen kunnanhallitus päätti palvelusetelin korotuksesta 920 euroon ja alle 3-vuotiaiden lasten kertoimen nostamisesta 1,55. Korotukset astuivat voimaan 1.4.2024.

Lokakuussa toteutettiin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa aloittaneiden lasten asiakaskysely myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Yksityisten päiväkotien vahvuudet ja kehittämisen kohteet on käyty läpi yhdessä palveluntuottajien kanssa. Aloittaneiden kyselyssä tulokset olivat jonkin verran heikentyneet edelliseen vuoteen verrattuna erinomaiselta tasolta hyvälle tasolle. Onnistumisista voi nostaa esille sen, että perheet kokevat, että lapsi on tervetullut varhaiskasvatuspaikkaan (4,52) ja että huoltajat saavat riittävästi tietoa lapsen päivästä henkilökunnalta (4,3). Kehitettävää on eniten varhaiskasvatukseen hakeutumisessa ja varhaiskasvatuspaikan järjestämisessä (3,38 ja 3,5) sekä varhaiskasvatuksen aloituskäytännöissä (3,91). Lokakuussa järjestettiin yksityisille toimijoille mahdollisuus tutustua Tuusulan kunnalta vapautuviin Rykmentintien päiväkodin tiloihin. Kiinnostus tiloja kohtaan oli heikkoa ja uuden päiväkodin perustaminen Tuusulaan ei palveluntuottajan näkemysten mukaan ole taloudellisesti kannattavaa nykyisen palveluseteliarvon voimassa ollessa. Onkin syytä ottaa pohdintaan palvelusetelin arvon korottaminen vuoden 2025 aikana.

Talouden toteutuminen

Yksityisen varhaiskasvatuksen talous toteutui lähes talousarvion mukaisesti lisämäärärahan ansiosta. Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa. (mta 6,3 milj. euroa, tot 101,0 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytykset heikkenevät elinkustannusten kasvamisen seurauksena, ellei tukijärjestelmä pysty vastaamaan kohonneisiin kustannuksiin. Kunnan riskinä on, että yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset siirtyvät kunnan omiin palveluihin, jos päiväkoteja joudutaan lakkauttamaan taloudellisista syistä johtuen. Palvelusetelin ja -kertoimen kilpailukykyisyyttä muihin kuntiin nähden tulee arvioida vähintään vuosittain. Palvelusetelin hinnan nosto vaikuttaa luonnollisesti menoihin, mutta pitää 500 lapsen kattavan päiväkotiverkoston osana varhaiskasvatuksen palveluverkkoa.

Yksityisten päiväkotien rekrytointihaasteet heikentävät yksityisen varhaiskasvatuksen laatua. Tämä lisää yksityisessä varhaiskasvatuksessa neuvonnan ja ohjauksen tarvetta ja voi lisätä valvontatehtäviä. Pätevä henkilöstö vaikuttaa mahdollisuuteen saada lupa järjestää esiopetusta

Oppiminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	7 527	6 660	6 580	7 203	-4,3 %	108,2 %	109,5 %	624
TOIMINTAKULUT	- 65 610	- 66 262	- 66 633	- 66 628	1,6 %	100,6 %	100,0 %	5
TOIMINTAKATE	- 58 082	- 59 602	- 60 053	- 59 425	2,3 %	99,7 %	99,0 %	629

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Perusopetus

Kasvun ja oppimisen tuki

Lukio

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Oppimisen palvelualueella toimintaa kehitetään opetussuunnitelman ja sivistyksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden suuntaan. Tavoitteena on antaa oppilaille riittävät tiedot ja taidot, edistää oppimistaitojen oppimista, antaa valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja varmistaa riittävät taidot jatko-opintoihin.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

	OPPILASMÄÄRÄ	TEHOSTETTU TUKE	ERITYINEN TUKE	S2-OPPILAAT	KOULUKULJETUKSESSA
2023	5062	16,6 %	8,9 %	6,3 %	13,1 %
2024	4999	17,3 %	8,8 %	8,1 %	12,6 %

Perusopetuksen oppilasmäärä oli kunnassa 20.9. tilastointipäivänä 4999, joka oli edellistä vuotta vähemmän, mutta kuitenkin arvioitua suurempi. Lukion opiskelijamäärä kasvoi odotetusti Monion aukeamisen myötä 742 opiskelijaan.

Elokuussa avattiin Tuusulanjärven kampus, jossa toimivat Tuusulanjärven koulu (247 oppilasta), Tusby Tärsk Svenska skola (44 oppilasta) ja Tuusulanjärven päiväkoti (190 lasta).

Johtamisjärjestelmän tehtävänkuvia on päivitetty ja arvioitu samalla mm. sijaisjärjestelyjen muutoksen tuomia vaikutuksia, jotka olivat selkeästi positiivia rehtorin työn näkökulmasta.

Rykmentinpuiston hankkeessa aloitettiin muutosvalmennus uuden yksikön toimintakulttuurin rakentamiseksi. Riihikallion ja Rykmentinpuiston rakentaminen on käynnissä ja edennyt aikataulussa.

Tiimityön ja yhteisopettajuuden kehittymistä edistettiin koulutusten ja osaamisen jakamisen kautta. Osaamisen kehittämisen ja jakamisen edistämiseksi järjestettiin Moniossa koko kunnan yhteinen veso-koulutuspäivä maaliskuussa 2024.

Uudet lukutaidot, Agenda2030 ja kulttuurikasvatussuunnitelmien toteuttamista on jatkettu suunnitellusti. Jatkossa on arvioitava mm. kuljetuskustannusten tuomia kustannuksia ja tarkennettava mitkä osa-alueet toteutetaan paikallisesti ja mihin oppilaat kuljetetaan eri puolilta kuntaa.

Oppimisympäristöjen ja palveluverkon kehittämiseksi sekä talouden tasapainottamiseksi kesäkuun valtuustoon esitettiin Ruotsinkylän koulun toiminnan yhdistämistä Riihikallion valmistuvaan kampukseen elokuusta 2025 alkaen. Taloudelliseksi säästökseksi arvioitiin n. 200 000 euroa vuodessa. Esitystä ei hyväksytty ja vuoden 2025 talousarvioon esitettiin lisäsäästöjä 197 000 euroa.

Oppimisen tuen rakenteita suunniteltiin syksyllä 2024 ja samalla valmistauduttiin opetussuunnitelman muutoksiin niin oppimisen tuen kuin lisätuntienkin osalta.

Ylioppilaskirjoitusten tulokset olivat hyvät, kevään valmistuneiden puoltoäänten keskiarvoksi tuli 4,00. Tuusulan lukio sijoittui STT-lukiovertailussa Uudenmaan lukioiden joukossa sijalle 35, joka oli Keski-Uudenmaan alueen korkein.

Yhteishaussa Tuusulan lukion opiskelijamäärä kasvoi merkittävästi, ensisijaisia hakijoita oli yhteensä 306, joista Hyrylässä 239, Jokelassa 38 ja Kellokoskella 29, Kaikki paikat saadaan täyteen, keskiarvorajaksi tuli Hyrylässä 8,33, Jokelassa 7,62 ja Kellokoskella 7,58.

Talouden toteutuminen

Oppimisen palvelualueen talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 7,2 milj. euroa ja toimintakulut olivat 66,6 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 59,4 milj. euroa (mta 60,0 milj. euroa, tot 99,0 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Perusopetuksen aloittavien oppilaiden määrä näyttää jatkavan hallittua laskuaan tulevina vuosina. Lukuvuonna 2024-25 perusopetuksen aloitti 448 oppilasta, kun 6. luokalla oppilasmäärä oli 578. Alakoulun oppilasmäärä on pudonnut vuodesta 2020 vuoteen 2024 mennessä n. 200 oppilaalla, joka vastaa käytännössä 2-sarjaisen koulun oppilasmäärää. Muutos ei ole näkynyt palveluverkossa, mutta tulevina lukuvuonna kunnassa on kolme suomenkielistä koulua, joissa on alle 50 oppilasta. Yläkoulun oppilasmäärä on kasvanut samaan aikaan n. 180 oppilaalla. Muuttovoitto vaikuttaa osaltaan oppilasmäärään, mutta alakoulusta lähtee edelleen tulevina vuosina yläkouluun enemmän oppilaita kuin ensimmäiselle luokalle tulee. Monikulttuuristen lasten osuus on noussut ja sen arvioidaan nousevan tulevina vuosina.

Oppilaiden tuen uudistuksen vaikutus tulee arvioida vuoden 2026 talousarviota varten. Kelpoisuusvaatimusten muutos mm. yksilöllistetyn oppimäärän oppilaiden kohdalla voi tuoda tarpeen palkata lisää erityisluokanopettajia kuntiin. Oppilaiden haasteiden lisääntyminen näkyy koulujen arjessa, jonka vuoksi oppilasmäärän laskun myötä tulevaa säästöä olisi hyvä ohjata oppilaan tien vahvistamiseen mm. erityisopettajien ja koulunkäynninohjaajien määrään.

Palveluverkon uudistaminen ja pedagogiikan kehittäminen tulee nostamaan ict-leasing -kustannuksia tulevina vuosina ja tämä on huomioitava tulevissa talousarvioissa.

Koulukuljetusten kilpailutusten myötä tulevaa hintojen nousun vaikutusta on arvioita osavuositarkastusten yhteydessä.

Rekrytointin ovat onnistuneet lukuvuonna hyvin, mutta työpaikkojen markkinointiin on syytä kiinnittää vielä huomiota.

Perusopetus

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	7 122	6 568	6 488	6 948	-2,4 %	105,8 %	107,1 %	461
TOIMINTAKULUT	- 57 587	- 58 723	- 59 094	- 59 139	2,7 %	100,7 %	100,1 %	- 44
TOIMINTAKATE	- 50 466	- 52 156	- 52 607	- 52 190	3,4 %	100,1 %	99,2 %	416

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Lukuvuoden 2024-25 oppilasmäärä 20.9.2024 oli 4999 oppilasta, joista 448 ensimmäisellä luokalla. Suurin ikäluokka on 9. luokkalaiset, joita on 705 oppilasta. Valmistavassa opetuksessa oli tämän lisäksi 32 oppilasta.

vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yhteensä
oppilasmäärä	448	475	513	524	514	578	598	644	705	4999

Opetussuunnitelman uudistuksia valmisteltiin syksyn 2024 aikana ja Tuusula päätti olla lisäämättä alkuopetukseen tunteja. Työtä jatketaan OPH:n luonnosten pohjalta vuonna 2025 ja päivitetty opetussuunnitelma tuodaan päätettäväksi touko-kesäkuun kokoukseen lautakuntaan.

B1 -kielen tuntijaon ops -muutokset (7. ja 9. lk) lisäsivät henkilöstömenoja 78 000 euroa syksyn 2024 osalta.

Mikkolan kouluun perustettiin oppilasmäärän kasvun vuoksi vammaisopetuksen ryhmä oppilasmäärän kasvun vuoksi. Kustannusarvio vuodelle 2024 erityisopettajan ja kahden ohjaajan osalta oli 55 000 euroa.

20.9. tilastointipäivänä S2-oppilaita oli 407, mikä on 8,1 % perusopetuksen oppilasmäärästä. Vuoden lopussa S2-oppilaita oli 414. Henkilöstömenoihin oli tarve lisäykselle lapsimäärän lisääntymisen myötä (lisäys 80 oppilasta). Vuonna 2024 menot kasvavat arvioitua nähden 80 000 euroa. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tarpeen määrän ennakoimattomuus asetti omat haasteensa ko. opetuksen järjestämiseen. Syyslukukauden alkaessa Etelä-Tuusulassa valmistavan opetuksen oppilaiden määrä oli huomattavasti korkeampi kuin mitä keväällä oli ennakoitu. Tämä näkyi erityisesti Mikkolan koulun oppilaaksiottoalueelle, Oppilasmäärän kasvu edellytti yhden opettajan palkkaamista Mikkolan kouluun valmistavaan opetukseen, kustannusvaikutus oli noin 20 000 euroa. Oppilaat sijoittuivat valmistavan opetuksen luokalle ja koulunsa aloittavat oppilaat inklusiivisesti 1. vuosiluokalle. Vastaavasti Pohjois-Tuusulan alueella perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärä väheni ennustettua huomattavasti pienemmäksi syksyn aikana. Tästä syystä Kolsan koulun valmistavan opetuksen luokan toiminta päättyi syysloman jälkeen ja luokan opettaja siirtyi resurssiopettajan tehtäviin.

Monikulttuuristen oppilaiden määrä lisääntyi perusopetuksessa. Oppilastietojärjestelmän tietojen mukaan perusopetuksessa on 40 eri kieltä, jotka on merkitty oppilaan omaksi äidinkieleksi. Oman äidinkielen opetusta järjestettiin: arabian, darin/farin, englannin, saksan, ukrainan, venäjän ja viron kielissä. lukuvuonna 2024-25 em. oman äidinkielen opetusryhmiin osallistui 218 oppilasta.

Iltapäivätoiminnan maksutuotot jäivät ennakoidusta maksuhuojennusrajojen sekä lapsimäärän muutosten vuoksi n. 65 000 euroa arvioidusta. Iltapäivätoiminnassa aloitti syksyllä 423 oppilasta.

Kuljetuskustannuksia on nostanut HSL-lippujen maksu, joka tehtiin keväälle 2024. Kustannusvaikutus on ollut 22 000 euroa. Syksylle 2024 samaa palvelua ei hankittu kouluille, vaan koulut hoitavat retkikuljetusten kustannukset omasta budjetistaan. Myös optiovuoden käyttö voimassa olevasta sopimuksesta nosti kuljetuskustannuksia. Kuljetuskustannusten nousuun vaikutti myös kilpailutuksen optiovuosien käyttö.

Viestintäsuunnitelma monikulttuuristen perheiden osalta on valmistelussa.

Osaamisen jakaminen: Lukuvuoden pääasiallinen koulutustapahtuman oli 2.3.2024 Moniossa järjestetty Oppimisen Foorumi 2024. Sinne osallistui yli 500 opetushenkilöstön jäsentä. Luentojen, messuesittelyjen ja pajojen painopisteet olivat uudet lukutaidot (digitaidot), arviointi ja pedagogiset ratkaisut, osallisuus ja hyvinvointi sekä kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisuus.

Kerhotoiminnassa on ollut mukana noin 700 lasta sekä 20 toimijaa, jotka tuottavat kerhoja kouluille.

PERUSOPETUS	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Oppilasmäärä, ka	5 084	5 079	5 070	5 076	5 035
Nettomenot €/oppilas, sis. ip-toiminnan	-9 305	-9 311	-9 808	-10 017	-10 161
Nettomenot €/oppilas *	-8 615	-8 861	-9 389	-9 537	-9 903

* ilman pääomavuokraa, kotikuntakorvauksia ja iltapäivätoimintaa

ESIOPETUS	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024
Koulujen esiopetuksen oppilaat, oppilasmäärä	42	23	24	17
Nettomenot €/oppilas	-6 245	-11 112	-10 447	-15 848
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön pääomavuokraa	-5 808	-10 244	-9 625	-14 857
Kunnallisten ja ostopalvelupäiväkotien esiopetuksen oppilaat	452	462	429	433

Talouden toteutuminen

Perusopetuksen talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 6,9 milj. euroa ja toimintamenot olivat 59,1 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 52,2 milj. euroa (mta 52,6 milj. euroa, tot 99,2 %).

Kasvun ja oppimisen tuki

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Helena Palola

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	4				-93,5 %			
TOIMINTAKULUT	- 401	- 332	- 332	- 335	-16,3 %	101,2 %	101,2 %	- 4
TOIMINTAKATE	- 396	- 332	- 332	- 335	-15,4 %	101,1 %	101,1 %	- 4

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kasvun ja oppimisen palveluiden tehtävänä on tuottaa monialaisessa yhteistyössä hyvinvointia, kasvua ja oppimista tukevia palveluja varhaiskasvatukseen ja opetustoimeen.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Hyvinvointi- ja opiskeluhoitosuunnitelma on arvioitu, päivitetty ja käytössä. Opiskelu- ja hyvinvointityöhön on nimetty yhteistyöhenkilöt hyvinvointialueen kanssa. Kunnan opiskeluhoitoon ohjausryhmässä (ERITU) on edustus kuraattori- ja psykologipalveluista ja kouluterveydenhoidosta.

Perusopetuksen lääkehoitosuunnitelma on päivitetty yhteistyössä Keusoten kanssa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on laadittu prosessikuvaukset henkilöstön koulutuksen järjestämisestä ja käynnistetty lääkehoitosuunnitelman edellyttämä peruskoulutus verkkopintoina.

Oppilaiden poissaoloja seurataan säännöllisesti niin koulujen kuin hallinnon tasolla, Koulut käsittelevät koulukohtaisen poissaolojen koonnin yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä kerran lukukaudessa. Lokakuun tarkastelussa huomio kiinnittyi poissaolojen määrien lisääntymiseen erityisesti 5-6 -luokkalaisten ja 9-luokkalaisten kohdalla ja yksittäisten oppilaiden korkeisiin poissaolomääriin. Huolta herättää koulua käymättömien oppilaiden määrän kasvu. Myös huoltajien hakemien lomien määrät puhututtivat. Kouluissa on käytössä yhteinen toimintamalli poissaoloihin puuttumisesta. Kun oppilaan poissaolojen määrä ylittää toimintamallissa olevan poissaolojen määrän, on opettaja yhteydessä kotiin ja tarvittaessa käynnistetään tukitoimia koulunkäynnin tueksi.

Yhteistyötä nuoriso-ohjaajien ja kouluvalmentajien välillä on vahvistettu. Yhteiset tapaamiset ja yhteistyön tekeminen koulun arjessa sekä koulujen loma-aikoina luovat yhteistä näkemystä nuorten tarpeista niin koulussa kuin vapaa-ajalla.

Kevään 2.asteen yhteishaussa Tuusulassa oli 646 hakuvelvollista. 13 opiskelijaa ei jättänyt hakemusta, joista suurimmalla osalla VSOP - päätös ja perusopetuksen oppimäärän suorittaminen kesken. 13.6 tilastointipäivänä ilman opiskelupaikkaa jäi 10 hakijaa, 14 hakijaa jäi varasijalle. Opiskelijoiden jatko-ohjaaminen kesän aikana tuotti tulosta. Valtakunnallisena tilastointipäivänä 30.8. Tuusulaan tuli ilmoitus kuudesta ilmanopiskelupaikkaa olevasta oppilaasta, joista suurimmalle osalle löytyi jatkoratkaisu säädetyssä ajassa. Loppu syksyn aikana oli nähtävissä nousevaa trendiä toisen asteen opintojen keskeytymisessä. Syys- joulukuun aikana kuntaan tehtiin seitsemän ilmoitusta ilman opiskelupaikkaa olevasta opiskelijasta.

Tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrä on pysynyt viime vuosina suurin piirtein samalla tasolla. Pientä nousua on ollut lähinnä tehostetun tuen oppilaiden määrässä. Tuusulan määrät eivät poikkea merkittävästi valtakunnallisista määristä. Toisaalta oppilaiden pahoinvoinnin polarisoituminen on lisääntynyt eli pahoinvoivien oppilaiden tilanteet ovat aikaisempia haastavampia.

Vuoden 2024 päättyessä hyväksyttiin Perusopetuksen tuen uudistusta koskeva lakiesitys. Laki astuu voimaan 1.8.2025. Kunnassa on käynnistetty lakimuutoksen edellyttämät muutokset oppimisen ja kasvun tuen järjestämisestä.

Vuoden lopussa Keusote ilmoitti irtisanovansa emo-ryhmien psykiatriset sairaanhoitajat. Kunnat pohtivat mitä henkilöstöä palkataan tilalle ja tämä vaatii asian käsittelyä osavuositarkastuksen yhteydessä.

Talouden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen tuen talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintakulut olivat 0,3 milj. euroa (ta 0,3 milj. euroa tot. 101,1 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja muutokset yhteiskunnassa näkyvät myös koulun arjessa. Hyvinvointityön ja verkostotyön merkitys perus- ja lukio-opetuksessa kasvaa tulevaisuudessa. Tähän haasteeseen vastaamiseen tarvitaan pedagogiikan kehittämisen lisäksi opetukseen sitomattoman henkilöstön määrän ja tehtävänkuvien tarkastelua sekä tiivistä yhteistyötä. Yhä useampi oppilas, tarvitsee joustavia opetusjärjestelyjä perusopetuksen loppuun saattamiseksi. Tämä ja suomi toisena kielenä opiskelevien oppilaiden määrän kasvu tarkoittaa myös uusia toimintamalleja opetuksen ja oppimisen tuen järjestelyissä sekä henkilöstön kouluttamista.

Lukio

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Rehtori Seppo Kärpänen

Käyttötalous (1 000 €)	TP 2023	TA 2024	MTA 2024	TP 2024	TP MUUTOS%	TA TOT%	MTA TOT%	MTA EROTUS
TOIMINTATUOTOT	138	92	92	255	85,1 %	276,8 %	276,8 %	163
TOIMINTAKULUT	- 6 251	- 7 207	- 7 207	- 7 154	14,5 %	99,3 %	99,3 %	53
TOIMINTAKATE	- 6 113	- 7 115	- 7 115	- 6 899	12,9 %	97,0 %	97,0 %	216

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat

Ylioppilaskirjoitusten tulokset olivat hyvät, kevään valmistuneiden puoltoäänten keskiarvoksi tuli 4,00. Tuusulan lukio sijoittui STT-lukiovertailussa Uudenmaan lukioiden joukossa sijalle 35, joka oli Keski-Uudenmaan alueen korkein.

Yhteishaussa Tuusulan lukion opiskelijamäärä kasvoi merkittävästi, ensisijaisia hakijoita oli yhteensä 306, joista Hyrylässä 239, Jokelassa 38 ja Kellokoskella 29, Kaikki paikat saadaan täyteen, keskiarvorajaksi tuli Hyrylässä 8,33, Jokelassa 7,62 ja Kellokoskella 7,58. Lukiopaikkojen keskiarvot nousivat Keski-Uudellamaalla laajemminkin. Huolta herättää, että yhteishakuun osallistuu vuonna 2025 yli 100 tuusulalaista 9-luokkalaista enemmän kuin vuonna 2024. Alueen muiden kuntien kanssa käytyjen keskustelujen myötä muutamissa alueen lukioissa on lisätty lukioiden aloituspaikkoja vuodelle 2025. Tuusulan lukiossa lisätään aloituspaikkoja 25 kpl Kellokosken toimipisteeseen.

Kouluvalmentajan työ on edistänyt hyvinvointia ja toiminnalle saatiin jatkorahoitusta. Lukio haki ja sai opetushallituksen oppimisen tuen kehittämishankkeeseen rahoituksen. Hankkeella kehitetään opiskelijoiden tuen järjestämistä ja tukiovetusta. Rahoituksella palkattiin lukuvuodelle 2024-2025 erityisopettaja/hanke-työntekijä.

Juuri ennen vuodenvaihdetta lukio sai Erasmus+ akkreditoinnin, jonka avulla voidaan hakea vuosille 2025-2028 kansainvälisen toiminnan avustuksia. Avustukset tullaan käyttämään opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuksiin sekä eurooppalaisten koulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Opiskelijamäärä kasvoi viime lukuvuodesta noin 690:stä 740:ään lukuvuodelle 2024-2025. Tämä tarkoitti kahden uuden määräaikaisen tuntiopettajan palkkaamista Hyrylän toimipisteeseen. Lukuvuodelle 2025-2026 esitetään vakinaistettavaksi kolme tuntiopettajan paikkaa Hyrylän toimipisteeseen sekä koko lukiota koskevat toisen erityisopettajan ja kouluvalmentajan toimet.

LUKIO	TP 2021	TP 2022	TP 2022	TA 2024	TP 2024
Opiskelijamäärä, ka	686	665	689	730	707
Nettomenot €/oppilas	-6 919	-7 945	-8 872	-9 747	-9 762
Nettomenot €/oppilas ilman kiinteistön po-vuokraa	-6 170	-6 901	-7 558	-8 173	-8 136

Talouden toteutuminen

Lukion talous toteutui talousarvion mukaisesti. Toimintatuottoja kertyi 0,2 milj. euroa ja toimintakulut olivat 7,1 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma oli 6,9 milj. euroa (ta 7,1 milj. euroa, tot 97,0 %).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lukion opiskelijamäärän arvioidaan nousevan Monion avautumisen myötä vielä tulevana syksynä ja opiskelijamäärän Tuusulan lukiossa odotetaan olevan lukuvuonna 2025-26 noin 800 opiskelijaa. Opiskelijamäärä ei voi kasvaa tästä juurikaan tilakysymysten vuoksi. Opiskelijamäärän kasvu vaikuttaa erilaisten tukipalveluiden, mm. koulusihteeripalveluiden määrään, jota tulee arvioida tulevissa talousarvioissa.

Ikäluokkien pieneneminen tuo kilpailua lukiopaikoista alueella ja tämä on huomioitava kaikkien yksiköiden toiminnassa ja markkinoinnissa.